

Enkel besøksstrategi for

Vardnesmyra naturreservat

Vardnesmyra luonddumeahcci

på Senja / Sáččas

Foto: Ann-Heidi Johansen

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmarkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra*

1. Innledning

På Senja er det per i dag 22 naturvernområder. Fylkesmannen i Troms og Finnmark er forvaltningsmyndighet for 21 naturvernområder, og et lokalt verneområdestyre er forvaltningsmyndighet for Ånderdalen nasjonalpark. Dette er relativt mange verneområder på et geografisk tydelig avgrenset område.

Vår strategi for forvaltning av disse områdene, er ikke å forvalte ett og ett område, men tenke helhetlig forvaltning gjennom å dele dem inn i «pakker». Verneområdene på Senja er delt inn i fem pakker: Innersida, Yttersida, Stonglandspakken, Skatvikpakken, Ånderdalspakken. I pakkene ligger områder som ligger nært hverandre, og som vi ser i sammenheng ved vurdering av verneverdier, og besøksforvaltning med tiltak.

En annen strategi er å søke samarbeid med andre myndigheter og frivillige organisasjoner der det er naturlig. Gjennom samarbeid får vi utrettet mer enn vi gjør alene, vi bruker hverandres kunnskap, og tiltak kan finansieres på flere måter. Fylkesmannen og verneområdestyret for nasjonalparken samarbeider der det er naturlig, og vi samarbeider med fylkeskommunen, kommunen, Midt-Troms friluftsråd, Midt-Troms museum, grunneierlag og frivillige lag og foreninger.

På Senja ligger Sázza-Senja naturhus og museum, som er hovedinformasjonspunktet for alle naturvernområdene på Senja. Naturhuset fungerer som et nav i informasjonsarbeidet. Fra naturhuset vises besøkende ut i Senjanaturen og til tilrettelagte verneområder. Fra tilrettelagte områder vises de besøkende inn til naturhuset for mer informasjon.

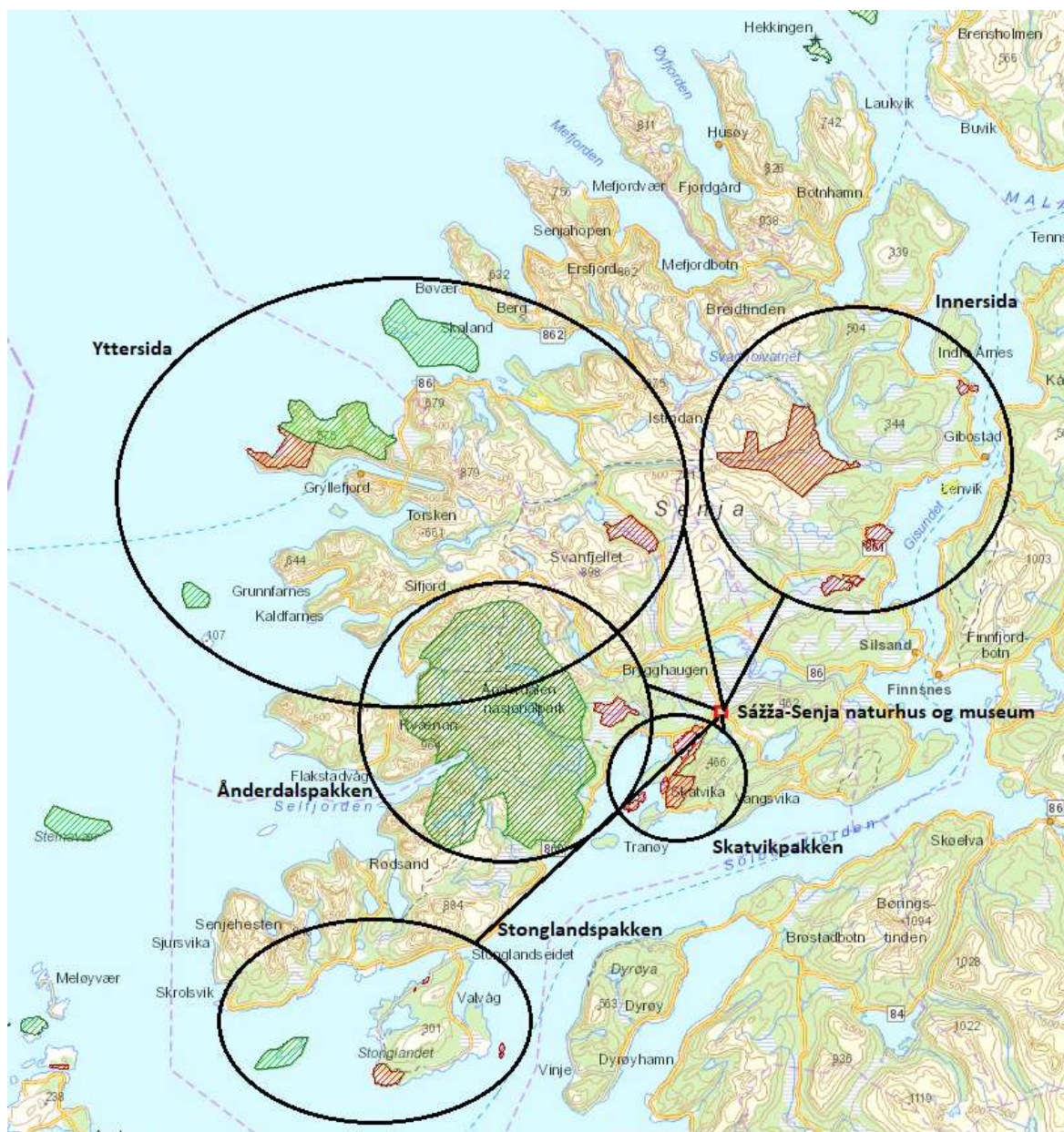
Informasjonsstrategien omfatter flere typer informasjon og på flere nivå. På naturhuset er det et bredt spekter med informasjon, og mulighet til fordypning i spesielle tema, og om det enkelte område. Ute informeres det kort om verdiene i det enkelte område på informasjonsplakater. I tillegg lages det turkort for noen områder, kart, brosjyrer og app.

Det lages besøksstrategi for alle områdene, enten enkel besøksstrategi for et enkelt område eller for en pakke, eller besøksstrategi i en forvaltningsplan for de større områdene.

Reiselivet på Senja er i sterk vekst. Besøksstrategien bør derfor revideres når en ser det er behov for det.

Egengodkjent av Fylkesmannen i Troms og Finnmark, januar 2020.

Kontaktperson:
Ann-Heidi Johansen

2. Ånderdalspakken med Vardnesmyra naturreservat

Denne enkle besøksstrategien omfatter Vardnesmyra naturreservat som ligger i Tranøybotn på Sør-Senja. Vardnesmyra naturreservat ligger nær Ånderdalen nasjonalpark. For Ånderdalen nasjonalpark, som forvaltes av et lokalt verneområdestyre, skal det lages en egen forvaltningsplan inkludert besøksstrategi, som vedtas av Miljødirektoratet. Selv om områdene har hver sine forvaltningsmyndigheter og planer, sees forvaltning av de to områdene i sammenheng i det vi har valgt å kalle Ånderdalspakken.

Vardnesmyra naturreservat ble opprettet 12. desember 1969 som et fuglereservat. Det er det eldste verneområdet i Troms. Forskriftene ble revidert 4. juni 2004 i forbindelse med Verneplan for kystregionen i Troms fylke. Grensene ble merket på nytt etter revidering. Området er 2702 daa, av dette er 120 daa ferskvann. Naturreservatet ligger i sin helhet på statsgrunn.

Rundt Tranøybotn ligger det mange verneområder på et begrensa areal. Vardnesmyra naturreservat ligger på nordsida av Tranøybotn, nært Ånderdalen nasjonalpark og hovedinnfallsporten til nasjonalparken. På østsida av Tranøybotn ligger de tre naturreservatene i Skatvikpakken, Skatvikfjellet, Brannmyra og Forøya. Ikke langt unna, i Øverbotn, ligger Sázza-Senja naturhus og museum.

Gjennom besøksstrategien ønsker vi å sette et positivt fokus på verdiene området representerer. Samtidig vil vi legge til rette for og styre bruken av området, slik at besøkende får en god opplevelse, og på en slik måte at verdiene består, samt at de små bedriftene i området opplever det som positivt å ha verneområdet som nabo.

3. Kunnskapsgrunnlaget

3.1 Verneverdier

Formålet med fredningen er å bevare et myrområde med flere mindre vatn med dets rike plante- og dyreliv.

Vardnesmyra er et våtmarksområde på begge sider av Vardnesvassdraget oppstrøms Første Vardnesvatn. Myrene er stort sett bakkemyr og flatmyr i overgangen til vatn. Det meste av vegetasjonen er middels rik. I tillegg fins det partier med ekstremfattig vegetasjon, og noe furuskog og bjørkeskog. Vardnesmyra er hekkeområde for fuglearter som er knyttet til våtmark, bl.a. sangsvane og horndykker, og flere arter ender og vadefugler. Myra er den første kjente hekkeplassen for sangsvane på kysten av Troms.

Sangsvaner på Tredje Vardnesvatn
Foto: Ann-Heidi Johansen

Bukkeblad på tjern i Vardnesmyra naturreservat
Foto: Ann-Heidi Johansen

Markslogstatistikk fra Skog og landskap, viser at 63% av verneområdet er myr, ca. 9 % er barskog, 9% løvskog, 9% skog på myr, og 5 % er blandingsskog.

I 2017 gjorde Ecofact Nord AS en basiskartlegging av Vardnesmyra etter metodikken i **NiN, versjon 2.1**. I generell omtale etter kartlegging heter det at: «Området er et stort myrkompleks med noen mindre vann og helofyttsummer. Myrene varierer fra ekstremfattige til temmelig rike. Det veksler mellom myrflater og myrkanter, og langs bekkene finnes strekt intermediære myr- og sumpskogmarker. Innimellom finnes tørrere områder med bærlyngskog tresatt med furu.» Data fra kartleggingen er ikke tilgjengelig i innsynsløsningen for NiN ennå. Vi vet derfor ikke hvilke naturtyper som er kartlagt i området og avgrensningen av dem. Området ble kartlagt samtidig med kartlegging av Brannmyra naturreservat som ligger i nærheten. De to myrreservatene er vurdert som suppleringsområder.

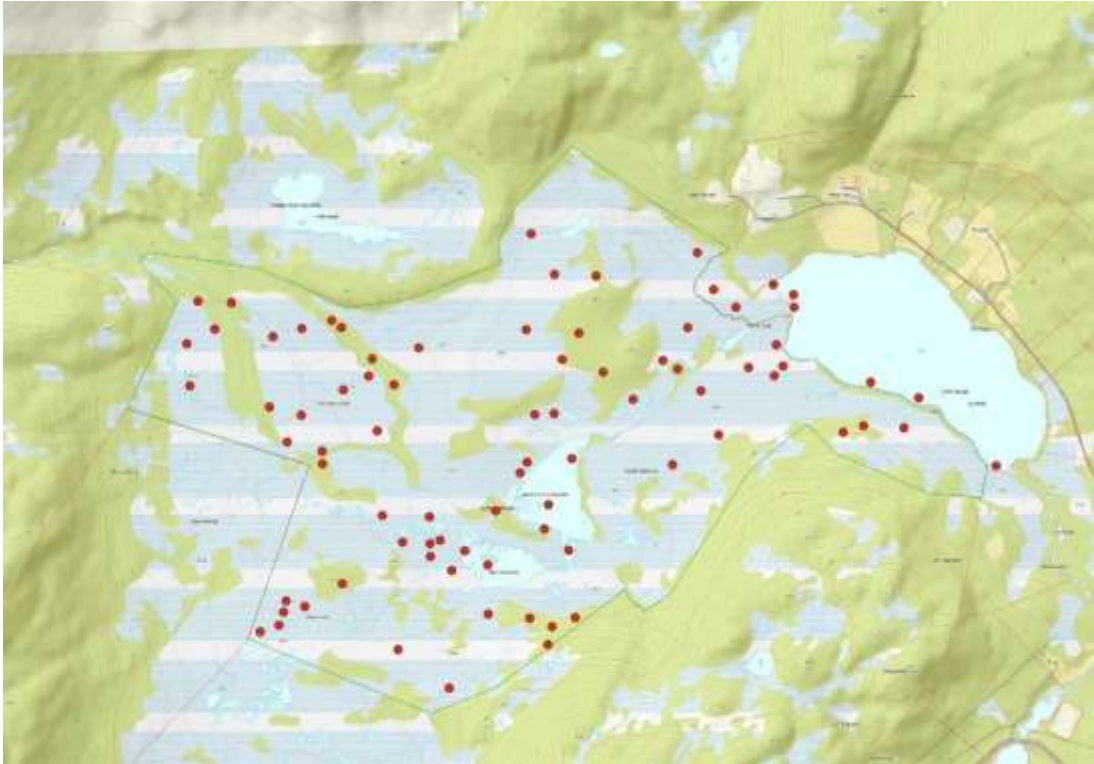
I 2017 kartla ARC DA med Karl-Birger Strann som ansvarlig, **fugl og viltområder** i naturreservatet. Kartleggingen viste at det hekket 26 arter, hvor 8 av disse er ført opp på den norske rødlista. Totalt ble det påvist 78 hekkende par. I tillegg ble det funnet en del fugl med hekkeadferd. Anslått hekkebestand ligger mellom 78 og 100 par. Det er identifisert ett samlet viltområde som følger naturreservatets grenser. Viltområdet er vurdert til å være svært viktig, nasjonal verdi, og er begrunnet i verdisettingen av antall arter, forekomsten av rødlistearter og den totale tettheten av hekkende fugl funnet i undersøkelsesområdet.

De foreslår en mindre utvidelse av viltområdet og naturreservatet både i sør og nord for at hele det enhetlige våtmarksområdet kan sikres på en bedre måte.

Naturoppsynet og Fylkesmannen har sjøl registrert fugl i perioden fra 1990-tallet fram til 2000. I rapporten etter kartlegging kommenteres det at dataene viser at vannene, og spesielt Vardnesvatnet, blir brukt som rasteplass under våtrekket for andefugl og lommer. Om disse fuglene skal videre innover til områder som ligger høyere vet de ikke, men det virker sannsynlig siden flere av disse ikke er registrert som hekkefugler i naturreservatet.

Av påvirkning/bruk og trusler vurderer de i rapporten at det for øyeblikket er mindre trusler. Områdets lette tilgjengelighet og tette hekkebestand av mange interessante fuglearter, kan gi økende press gjennom økt trafikk av personell i området etter hvert som turisttrafikken tar seg opp.

Av skjøtsel- og forvaltningsråd mener de at naturverdiene best bevares hvis området får ligge i fred for inngrep. Det betyr at i et eventuelt utviklingsarbeid med økoturisme, må en i sommerhalvåret (1. mai-15. august) ta hensyn til den store tettheten av hekkende fugl i hele naturreservatet. Det betyr at naturstier og/eller fugletårn må planlegges i tett samarbeid med forvaltning og personell med kompetanse på våtmarksfugl og deres sårbarhet for slike inngrep.

Samtlige observasjoner av fugl gjort i 2017 i Vardnesmyra naturreservat. Flere av punktene kan representere flere individ av en art.

Kilde: *Kartlegging av fugl og viltområder i Vardnesmyra naturreservat 2017*, ARC DA.

Dessuten har vi gjort egne observasjoner av 1 til 2 par horndykker i tillegg til det paret som er registrert i viltkartleggingen, og hekkende sensitiv art utenfor vernegrensa.

På databasen **Artskart** ligger opplysninger om alle typer registrerte arter, både fugl, karplanter, moser, sopper, sommerfugler og bløtdyr.

I Vardnesvassdraget er det registrert **elvemusling**. Opplysninger om kartlegging ligger på Naturbase og Elvemuslingbasen. Ifølge databasen Vannmiljø er det gjort kartlegging av arter i utløpselva av Vardnesvatnet, Vardneselva.

Vardnesmyra naturreservat er med i **Emerald Network**. Emerald Network er et nettverk av viktige områder for biologisk mangfold i Europa, under Bernkonvensjonen.

Det er ikke registrert kulturminner innenfor verneområdet. Vi vet det har stått en høyløe i nærheten av Tredje Vardnesvatn, som ble brukt til å lagre fôr etter myrslått.

3.2 Den besøkende

Det er ikke gjort besøkstelling eller brukerundersøkelser for Vardnesmyra naturreservat.

For Ånderdalen nasjonalpark like ved, er det både gjort besøkstelling og brukerundersøkelse. Det ble i 2016 gjort besøkskartlegging med 2 ferdselstellere og 2 selvregistreringskasser med svarskjema, ved Hyttekroa på innersida, og Gjeska på yttersida. I tillegg ble det gjort 11 intervjuer med besøkende. Det er grovt sett to segmenter av besøkende i Ånderdalen. Den ene gruppen er lokale friluftsfolk med regional eller lokal tilknytning som bruker nasjonalparken som «familepark». De er positive til tilrettelegging og til å møte andre folk i parken. Den andre gruppen er tilreisende, hovedsakelig internasjonale turister. De ønsker mindre grad av tilrettelegging, og har gjerne et annet motiv for besøk enn de lokale brukerne.

I 2016 ble det i perioden 1. juli til 1. oktober registrert 4593 passeringer ved ferdselsteller ved Hyttekroa. På vei inn 2342, på vei ut 2252. De har ikke gode tall for 2018-2019, men det er en økning, og de anslår 6000-8000 i barmarksesongen, og 1000-2000 i vintersesongen. Det er gjelder for hele nasjonalparken, ikke bare fra Hyttekroa.

Kartleggingen i Ånderdalen kan gi en pekepinn på hvilken type besøkende som kunne være interessert i å besøke Vardnesmyra dersom det ble lagt til rette for det. I tillegg er det nærliggende å tro at det ville kommet flere besøkende med spesiell interesse for fugl. Særlig hvis det ble lagt til rette med fasiliteter for fuglekikking.

Det er ingen merka stier i verneområdet. På nordsida av området går det bilvei inn til Fosslund og et nedlagt grustak. En skogsvei tar av fra bilveien, og nedover mot myra. Dette er en av innfallsportene til området. Fra grustaket går det også en umerka sti på nordsida av reservatet, i retning Tredje Vardnesvatnet og Trollidalen. På ryggen mellom Tredje Vardnesvatnet og Vardnesmyra har det tidligere stått en lavvoleir med bål plass. Den er nå fjernet.

Fra sørsida er det mest vanlig å gå inn til området ved Storjorda. Fra Tranøyveien, går det et kjørespor inn til Skoglia. Kjøresporet er adkomsten til eiendommen i Skoglia. Fra sporet tar det av en mindre sti mot nordsida av Storjordfjellet. Denne stien blir brukt av elgjegere opp til jaktposter. Det går også an å gå til Vardnesmyra fra den merka stien til Ånderdalen, via Skoglia. I hele området er det mye myr, og terrenget er tunggått.

Hele naturreservatet er innenfor det kartlagte friluftsområde «Ånderdalen». Områdets verdi som friluftslivsområde er vurdert til svært viktig. I beskrivelsen heter det bl.a. at området brukes til tradisjonelt friluftsliv, jakt og fiske og skigåing.

Slik som vi kjenner området, har de fleste besøkende til Vardnesmyra i dag lokal tilknytning.

Vardnesmyra inngår i jaktfeltet Tranøybotn Statskog. Feltet omfatter også deler av Ånderdalen nasjonalpark, mot Ånderelva og med Skoglifjellet. Innenfor feltet jakter to jaktlag, Tranøybotn elgjaktlag og jaktlaget Tranøybotn Statskog. Begge lagene har fått tillatelser til å bruke elgtrekk/jernhest og ATV med belter til å hente ut felt elg.

Vardnesvassdraget består av utløpselva Vardneselva, Vardnesvatnet, Andre Vardnesvatn og Tredje Vardnesvatn med elvestykker imellom. Vassdraget er anadromt, og har bestander av laks, sjøørret og sjørøye. Første Vardnesvatnet er privat. Der fiskes det noe på isen på vårvinteren.

Infobua Fuglekassen
Foto: Ann-Heidi Johansen

Plassering av temaplakater i nedre del av Fuglekassen. Universelt tilgjengelig.
Foto: Ann-Heidi Johansen

3.3 Viktige besøkspunkt

Et sentralt punkt for informasjon om Vardnesmyra naturreservat er **Sážža-Senja naturhus og museum** i Øverbotn. Naturreservatet ligger forholdsvis nært naturhuset, det passerer på tur sørover i retning Vardnesmyra. I 2019 var det ca 700 besøkende i utstillinga og kaféen de fire ukene den var åpen. I tillegg er det flere arrangement på huset i løpet av året.

Et annet viktig besøkspunkt er **hovedinnfallsporten til Ånderdalen nasjonalpark**. Ved Hyttekroa i Tranøybotn er det tilrettelagt med parkeringsplass, utedo, og informasjonstavler ved starten av en universalt tilrettelagt tursti opp til et besøkspunkt. Informasjonen her kan sees som en satellitt i forlengelsen av Sážža-Senja naturhus og museum. På naturhuset kan besøkende bli henvist hit, og når besøkende er på innfallsporten, kan de bli henvist til mer info på naturhuset.

Fylkesmannen sin del av utstillinga på Sázza-Senja naturhus og museum, og kart og touchscreen.
Foto: Ann-Heidi Johansen

Vardnesmyra ved Fosslund
Foto: Ann-Heidi Johansen

3.4 Reiseliv

I samarbeid med nasjonalparkforvalter for Ånderdalen nasjonalpark inviterte vi i 2016 reiselivsbedriftene i nærområdet til et møte. Sammen med invitasjon til møtet, ble det sendt ut spørsmålsark med spørsmål knyttet til bedriftenes nåværende og framtidig bruk av verneområdene. Vi arrangerte også “speed-dating” mellom bedriftene og forvaltningsmyndighetene, det vil si et intervju for å få innspill fra reiselivsbedriftene. I 2017 arrangerte vi et opplæringskurs og kontaktmøte mellom forvaltningsmyndighetene, reiselivsbedrifter og turledere på Senja på Hofsøya, i 2018 tilsvarende samling i Ballesvika på yttersida, og i 2019 på Sázza-Senja naturhus og museum og i Tranøybotn. Reiselivet på Senja er i sterk utvikling, og det har kommet flere bedrifter til i senere tid. Vi mener likevel vi har rimelig god oversikt over reiselivet i nærområdet.

3.4.1 Reiselivsbedrifter i nærområdet

Reiselivsbedrifter i nærheten av Vardnesmyra, er de samme aktørene som er aktuelle brukere av Ånderdalen nasjonalpark.

På Øverbotn er det i tillegg til Sázza-Senja naturhus og museum, bl.a. kafè og ølbryggeriet Senja håndbryggeri.

Norwegian Wild på gamle Hyttekroa ligger like ved parkeringsplassen og innfallsporten til Ånderdalen nasjonalpark. Det er også den nærmeste bedriften til Vardnesmyra naturreservat. De reklamerer med at de ligger i porten til nasjonalparken. Av aktiviteter tilbyr de bl.a. hundesledeturer i samarbeid med Senja Husky Adventure, trugeturer i nasjonalparken, fotturer i nasjonalparken, kajakturer, og bryggeritur til Senja håndbryggeri på Sázza.

Skatvik camping er en liten campingplass i enden av Skatvikveien. Også de reklamerer med at de ligger nært Ånderdalen nasjonalpark, og mulighet for fjellturer og turer i skog og mark. Campingplassen ligger dessuten nært verneområdene i Skatvikpakken, og informerer gjester om stien til Skatvikfjellet og Sázza-Senja naturhus og museum.

Senja Moments-Tranøya er en nyoppstartet bedrift med hovedbase på Tranøya. Aktivitetene de tilbyr tar utgangspunkt i Tranøya. I tillegg tilbyr de turer til fjells i nærområdet og guidede turer til Senja.

Senja Husky Adventure holder til på Ottemoen, ikke langt fra Sázza-Senja naturhus og museum. De tilbyr aktiviteter med hund året rundt.

Basecamp Senja har to baser på Senja, Posthuset på Skaland, og Jordhuset på Vesterfjell på innersida. Noen av produktene de tilbyr inkluderer hundekjøring med Senja Husky Adventure.

Frovåg havfiske - Senja fjordhotell i Frovåghamn viser også til turstier til blant annet Ånderdalen nasjonalpark. De leier ut sykler, og arrangerer sykkelturet med guide.

Andre bedrifter som driver med reiseliv på innersida av Sør-Senja er Senja Opplevelser i Valvåg, Skrolsvik kystferie i Skrolsvik. Feriestedet Solstrand på Revsnes leier ut en stor hytte tilrettelagt for rullestolbrukere.

3.4.2 Attraksjoner

Attraksjoner i selve verneområdet er opplevelsen av myrkomplekset og landskapet rundt. For fugleinteresserte vil fuglekikking være en attraksjon.

3.5 Kunnskapsmangler

- Oppdatert kunnskap om elvemusling.
- Jevnlig oppdatering av kunnskapen om fugleliv.
- Kunnskap om bruken og brukerne av området.
- Sårbarhetsvurdering etter oppdatert metodikk.

Vi vurderer kunnskapsgrunnlaget for Vardnesmyra som godt nok som grunnlag for besøksstrategi og tiltak som følger av den.

3.6 Sårbare naturverdier

I 2018 kom det en oppdatert rødliste for naturtyper. Ettersom data fra NiN kartlegging i 2017 ikke er tilgjengelig i innsynsløsningen, har vi ikke fått sjekket om noen av naturtypene er rødlistet.

Disse artene i Vardnesmyra naturreservat står i Norsk rødliste for arter 2015:

Art	Rødlistestatus
Brushane	EN (sterkt truet)
Horndykker	VU (sårbar)
Storspove	VU (sårbar)
Havelle	NT (nær truet)
Fiskemåse	NT (nær truet)
Gjøk	NT (nær truet)
Blåstrupe	NT (nær truet)
Sivspurv	NT (nær truet)
Elvemusling	VU (sårbar)

Rødlistet fugl er påvist hekkende eller territorielle.

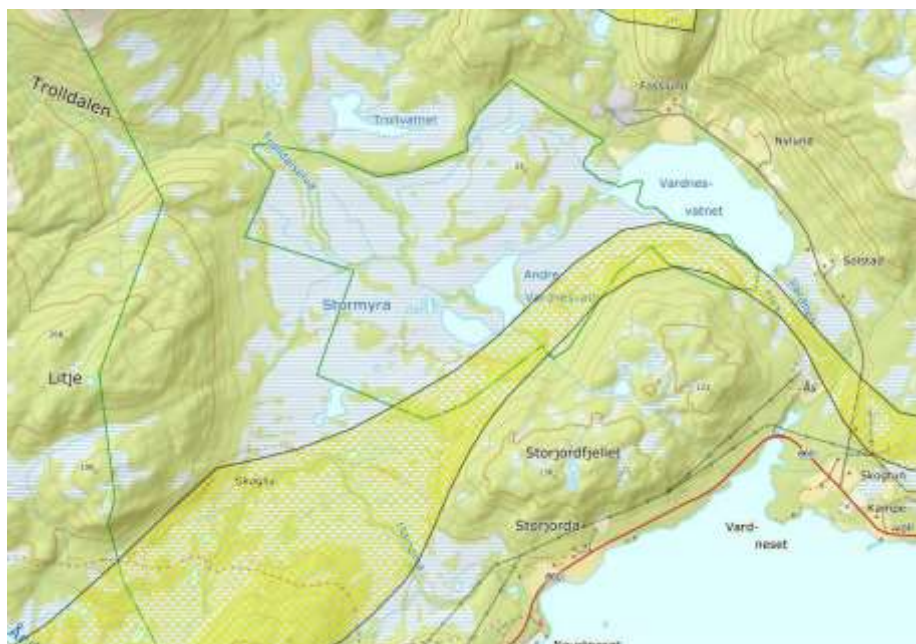
Databasen over sensitive arter viser dessuten at det er sensitive arter både i og i nærheten av området. Grunnen til at nøyaktig stedfesting av noen arter er skjermet, er for at de ikke skal utsettes for uheldige negative påvirkninger, f.eks forstyrrelse, etterstrebelse, eller skade.

Hekking/territorielle par horndykker har blitt overvåket i Troms siden 2001. Senja har ikke vært med i denne overvåkingen, men i rapporten fra 2018 (NINA rapport 1579), anbefales det at overvåkingen utvides til å omfatte områder i Sør-Troms og da spesielt på Senja og Hinnøya. Siden oppstarten har hekkebestanden blitt redusert med rundt 90%, med den sterkeste nedgangen i årene mellom 2001 og 2009. Rundt 2009 stoppet tilbakegangen noe opp, men fra og med 2010 har nedgangen fortsatt. Horndykker sliter med kraftig nedgang i bestanden. I 2018 viste overvåkingen at antall horndykkerpar kun er 10% av hekkebestanden i 2001.

Elvemusling er en oppført som en sårbar art på rødlista, og den er en ansvarsart, en art av nasjonal forvaltningsinteresse. Det vil si at mer enn 25% av europeisk bestand fins i Norge. Det er laget egen handlingsplan og opplegg for overvåking av elvemusling i Norge. I handlingsplan for elvemusling 2019-2028 (M-1107|2018) er Vardnesvassdraget angitt som en av lokalitetene som skal inngå i utvidelsen av overvåkingsprogrammet.

Vardnesmyra er innenfor Oarjijt Sážža / Sør-Senja reinbeitedistrikt. Området blir brukt til vårbeite og kalvingsland. Den vestre halvdelene blir brukt til vårbeite og kalvingsland, sommerbeite, tidlig høstbeite, spredt høstvinterbeite, tidlig vinterbeite.

Det går ei sentral flyttlei for rein fra Ånderdalen og Skoglia, via sørdelen av Vardnesmyra langs foten av Storjordfjellet mot Vardnesvatnet og nordover.

Flyttlei for rein. Kilde: Tromsatlas 2019.

4 Mål med besøksforvaltning

Det overordna målet med besøksforvaltningen er å legge til rette for, og styre bruken av verneområdene slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapingen blir størst mulig. Samtidig skal forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas.

Mål for verneverdiene	Informasjon om Vardnesmyra nr skal ikke føre til bruk som reduserer verneverdiene, verken verdien av myra, fuglelivet eller plantelivet.
	Øke kunnskap om verneverdiene. Økt kunnskap gir økt bevissthet og ønske om å ta vare på verdiene.
Mål for reiselivet	Tiltak knyttet til verneområdet skal være et positivt bidrag til aktiviteten ved de lokale bedriftene.
	Bedriftene i nærområdet skal få et bredere tilbud til sine gjester ved at vi informerer om, og synliggjør tiltak. Bedriftene bli trygge på hvor de kan henvise gjester uten at det går på bekostning av verneverdier.
	Øke kunnskap om verneverdiene i reiselivsbedriftene. For å forebygge uheldige situasjoner, for at de kan informere om verneverdier, og at de gjennom kunnskap kan øke kvaliteten på sine produkter.
Mål for de besøkende	Besøkende på Sázza kan bli henvist til et tilrettelagt besøksmål for å få en god naturopplevelse ute, i forlengelsen av opplevelsen på naturhuset.
	Gi besøkende i Ånderdalen np informasjon om myr generelt og Vardnesmyra spesielt, og øke kunnskapen om naturverdiene i verneområdet.

5 Strategiske grep

Vardnesmyra er et fuktig myrområde, og ferdsel vil fort føre til spor og slitasje. I tillegg hekker det rødlistede arter fugl på og i nærheten av myra. Over søndre del av myrkomplekset går dessuten flyttlei for rein.

På grunn av sårbarhet for slitasje, risiko for forstyrrelse av fugl, og hensyn til reindrift og andre brukere, vil vi ikke legge til rette for bruk eller kanalisere besøkende inn til selve myra og naturreservatet. Alle tiltak for besøkende legges utenfor verneområdet. Samtidig samkjører vi tiltak for Vardnesmyra naturreservat med tilretteleggingstiltak som gjøres for Ånderdalen nasjonalpark.

1. Tilrettelegging for besøk og informasjon om Vardnesmyra skal skje utenfor verneområdet.
2. Tiltakene samordnes med tiltak for Ånderdalen nasjonalpark.
3. Besøkende henvises til tilrettelagte områder og allerede etablerte stier.

Sázza-Senja naturhus og museum skal være det sentrale punktet i besøksforvaltningen for Vardnesmyra. Det bidrar både til å styrke besøket på naturhuset, og å forebygge slitasje og forringelse av verdiene i verneområdet.

- Besøkende kanaliseres i hovedsak via Sázza-Senja naturhus og museum.
- Naturhuset skal være det sentrale punktet for informasjon.
- Detaljert informasjon om myr generelt og om Vardnesmyra spesielt skal være lett tilgjengelig inne på naturhuset.
- Utenfor naturhuset skal det være informasjon om myr generelt og om Vardnesmyra spesielt som er tilgjengelig også utenom åpningstid av naturhuset.
- Tiltak på naturhuset skal gi de besøkende en opplevelse i tillegg til ren informasjon.
- Opplevelsene og tiltak på naturhuset skal ha god kvalitet, slik at besøkende bruker god tid der, og presset på sårbare verdier i nærområdet reduseres.

Innfallsporten til Ånderdalen nasjonalpark og informasjon ved **tilrettelagt tursti** til besøkspunktet Alduvuopmi, skal være de stedene utenfor naturhuset der informasjon om Vardnesmyra er tilgjengelig ute.

Tiltak og tilrettelegging gjennomføres i samråd med Sázza-Senja naturhus og museum og Ånderdalen nasjonalparkstyre.

Besøksforvaltning sees i sammenheng med besøksforvaltning på Sázza-Senja naturhus og museum. Besøkende på naturhuset henvises derfra og ut til tilrettelagt tursti, besøkende ute henvises inn til naturhuset.

Det skal finnes informasjon om naturhuset og tilretteleggingstiltak tilgjengelig på reiselivsanlegg i nærområdet rundt Tranøybotn. De som jobber der skal ha kunnskap om verneområdene.

Det skal utarbeides informasjon om Vardnesmyra i ulik form. Plakater, nettbasert info, info på touchscreen på Sázza.

På Sázza-Senja naturhus og museum er det en samisk profil. Når det utarbeides informasjon skal en ha et bevisst forhold til bruk av språk. Informasjon om verneområdet skal være tilgjengelig på nordsamisk.

I besøksforvaltningen legges det vekt på samarbeid og kontakt med nasjonalparkstyret for Ånderdalen, Sázza-Senja naturhus og museum, grunneier og bedrifter.

Kart med infrastruktur knyttet til besøksstrategien.

6 Tiltaksplan

Under «ansvarlig» er satt opp forslag til hvem som tar ansvar for hva. Fylkesmannen har ikke myndighet til å pålegge disse oppgavene til andre. Fordeling av ansvar, prioriteringer og tidsplan, må avklares nærmere.

	Tiltak	Metode	Ansvarlig	Tid
Verneverdier	Få kartlagt elvemusling i Vardnesmyra nr.	Egen metodikk	FM	
	Oppdatere kunnskap om fugleliv Vardnesmyra nr. med jevne mellomrom.	Egen metodikk	FM	
Reiseliv og besøkende	Etablere infobua Fuglekassen på Sázza-Senja naturhus og museum. Nedre kassen gjøres universelt tilgjengelig. Offisiell åpning ved feiring av 50-års jubileum.		FM	2019-2020
	Temaplakater om myr og Vardnesmyra i Fuglekassen.	Designmanual for Norges nasjonalparker	FM	2020
	Infoplatat for Vardnesmyra. 1 plakat til uteareal ved Sázza-Senja naturhus og museum sammen med infoplatater for alle naturvernområdene i nærheten, Skatvikfjellet nr, Brannmyra nr,	Designmanual for Norges nasjonalparker	FM. I samarbeid med nasjonalparkforvalter og Sázza.	2020

	Forøya nr, Vardnesmyra nr, Ånderdalen np. 1 plakat til innfallsport Ånderdalen np ved Hyttekroa.			
	Temaplatat om myr ved tilrettelagt tursti til besøkspunkt for Ånderdalen np, med utsikt mot Vardnesmyra.	Designmanual for Norges nasjonalparker	FM. I samarbeid med nasjonalparkforvalter.	2020
	Oppdatere utstilling og touchscreen med utdypende info inne på Sážža.		FM	2021
	Oppdatere Naturbase.		FM	2020
	Bidra til etablering av uteamfi ved Fuglekassen på Sážža-Senja naturhus og museum, der det skal henge infoplatat for bla. Vardnesmyra nr.		Nasjonalparkforvalter. I samarbeid med Sážža og FM.	2019-2020
	Samarbeidsavtale mellom FM og Sážža-Senja naturhus og museum som bla. avklarer roller og ansvar for vedlikehold og bruk av infrastruktur ved naturhuset.		FM og styret i Sážža-Senja naturhus og museum.	2020
	Få mer kunnskap om bruken av Vardnesmyra nr og brukerne av området, ved: -Samordne med nasjonalparkforvalter ved neste brukerundersøkelse og besøkstelling. -Besøkstall fra Sážža-Senja naturhus og museum.			? Årlig
	Opplæring og kontaktmøte reiseliv. Felles for reiselivsbedrifter på Senja.	Fast møte en gang i året.		2019 på Sážža.